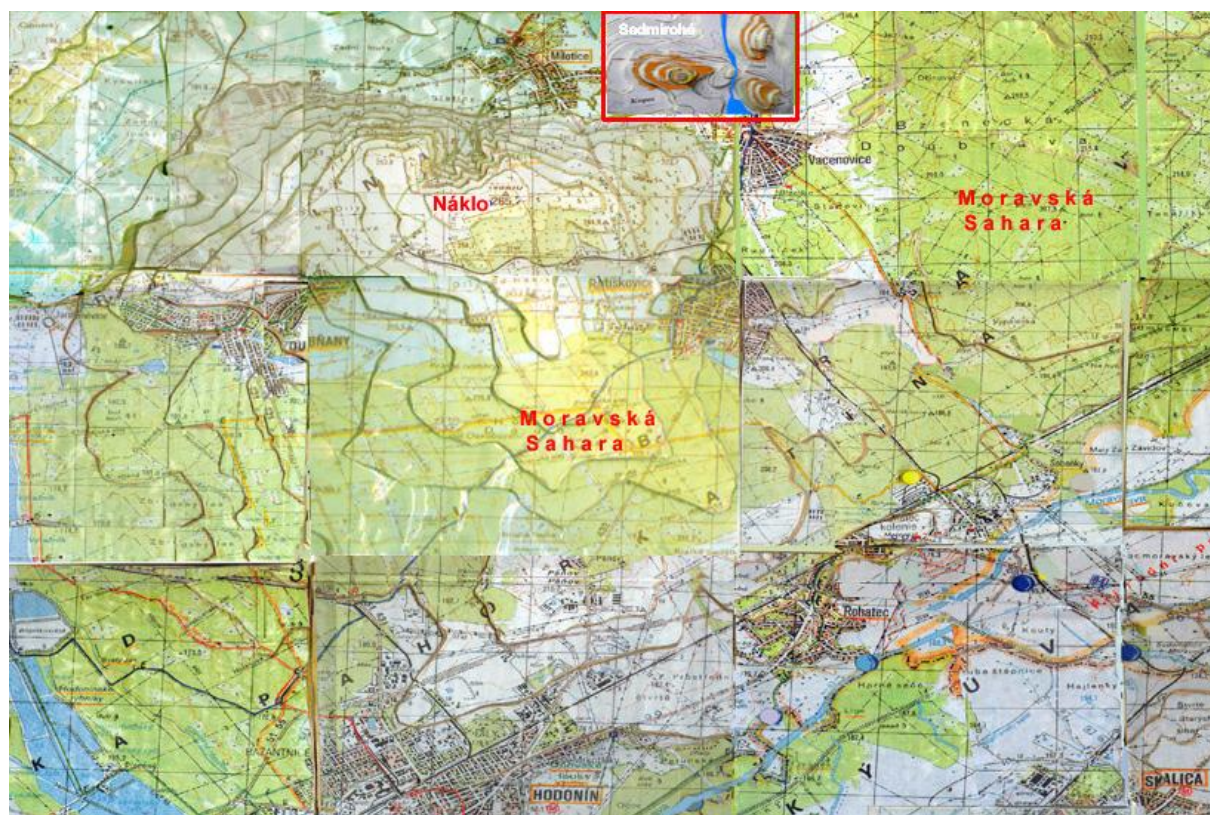

Svatoplukova rezidence nebyla ve Weligradě ?

Jan Galatík

Doslovný překlad části perského rukopisu, připisovanému ibn Rustovi z Isfahánu, který jsme publikovali (<http://www.wogastisburc.com/index.php?text=10-veligrad>), vyvolal silnou polemiku. Zejména zastáncům Starého města (nebo) a Mikulčických Valů v roli velkomoravského Veligradu. Důvodem je skutečnost, že trasa cesty nesměruje do těchto lokalit. Nejpravděpodobnější cíl je hora ze které vytéká voda, ležící uprostřed zalesněné roviny Horní části Dolnomoravského úvalu, nazývané Náklo. Podporují to také další dva orientační body. Zejména poloha města „hluboko pod povrchem země“, na vrcholu je 350 ha kráter (známý ze scény boje s drakem v pohádce „Za humny je drak“) a zvláštní pahrbky, pozůstatky mohutných erupcí uhlovodíků, na ložisku Rohotří a Sedmirohé. Trasa cesty od Dunaje má tedy šest orientačních bodů:

Bod 1. dosažení „*břehu Dunaje*“ (Ister), **bod č. 2.** Wáb Nít (Nitra?), „*první město Slovanů na východě*“, **bod 3.**, po 10 dnech od Dunaje (asi 200 km) *dosažení řeky* (Moravy?, někde u Holíče a Hodonína?), **bod 4.** *Za řekou je zalesněná rovina* (Dolnomoravský úval, podle archeologických nálezů „krystalizační jádro Velké Moravy“), **bod 5.** *hora ze které vytéká voda* (Tomu odpovídá kráter Nákla, nejvyššího bodu zalesněné roviny Hodonínsko-bzenecké Doubravy, do 19. století pokryté písčnou pouští zvanou moravská Sahara). Dalším **bodem 6.**, jsou kultovní pahrbky, ležící u Velkého města. Na nichž uctívali oheň a kladli nádoby s popelem nebožtíků. To odpovídá bahenním sopkám, pozůstatkům erupcí uhlovodíků na úpatí Nákla. Zejména největší ložisko uhlovodíků zvaná Sedmirohé a Rohotří. Takový popis odpovídá i názvům Metodějova stolce Oguturum (Úžasný chřtán, hrdlo, kráter) a Soriguturum (Věštecký kráter).

(Obr 1. Plastická mapa kráteru Nákla a bahenní sopky na naftovém ložisku Sedmirohé) .

Vzhledem k tomu, že pan Žaludek šíří po internetu pomlouvačné články a překrucuje doslovný překlad tak, aby nezpochybňoval polohu Veligradu ve Starém městě, uvádím podrobně překlad:

Původní texty perských kupců nebyly u nás nikdy zveřejněny. Pouze L.E.Havlík zveřejnil část faxmílie originálu, jako ilustraci, ve své práci *Kronika o Velké Moravě* na straně 229. Jde o nejdůležitější stranu, část, která popisuje hlavní město. (Obr. 2) Text byl původně zapsán bez mezer mezi slovy. Na fotokopii je již přepsán tak, že má jednotlivá slova rozdělena a odstavce seřazeny resp. „očíslovány“ latinskými písmeny c,d,e,f,g,h v kroužku. Takovým způsobem je zapsán Korán, dělený do *súr*, kapitol, majících jednotlivé *ája* „verše“ také číslovány znakem v kroužku. Titul Svatopluka *Vládcе vládců* je označen hvězdičkou na konci verše h. Jednotlivé verše se čtou opačně než je naším zvykem, tedy zprava doleva. Návaznost „veršů“ je ve směru zprava doleva logicky souvislejší. Většina „veršů“ má však ucelenou informaci a jejich smysl se proto i při opačném řazení (tedy na faxmílii shora dolů) příliš nemění.

Jak popsal ibn Rusta Weligrad?

Jednotlivá slova byla digitalizována scannerem pro zamezení chybného překreslení abecedy. Posílali jsme je internetem dvěma znalcům k překladu. Překladatelé shodně informovali, že dílo je psáno dnes již mrtvým jazykem, kterým byl napsán korán. Podobně, jako latina, která je „mrtvá“, ale latinkou psané texty můžeme číst. Text mohou arabové číst, abeceda je stejná, ale význam slov musí přeložit znalci, muslimští duchovní a arabští lingvisté. Arabové píší své texty opačně, než je naším zvykem. Podobně jako hebrejšтина, se píší zprava doleva. Slova nerozdělují mezerou. Získali jsme dva nezávislé doslovné překlady. Do češtiny je přeložil přední český znalec tohoto jazyka, Dr. Chálíf Bahbouh, který pochází ze Syrie a v Praze založil arabské nakladatelství. Druhý překladatel byl pakistánský duchovní, který působí v Islamabadu. Ten nám přeložil text do němčiny, zprostředkovali nám to vídeňští muslimové, používající jazyk koránu pro texty označování kultovně porážených jehňat na farmě Movis ve slovenské Skalici. V současnosti se zpracovává také anglický překlad u několika soudně znaleckých překladatelských organizací.

Doslovný překlad textu byl u obou překladatelů shodný.

Verš h:

Muži jejich, jak je to možné, jsou pod povrchem země a pak tomu udělali střechy ze dřeva. Nakupují v ní (země je ženského rodu) a prodávají. A v jejich zemi vládne Velehrad, docela vykopané město, ve kterém bydlí Chrwáb.

Verš g:

A mají v ní trhy v měsíci tři dny, kromě toho co dojí z mléka. A má hradby (záštity, štíty) výborné, nedobytné a vzácné (neobvyklé). On je nazýván král králů (pán pánů, vládce vládců). Tato slova jsou označena hvězdičkou.

Verš f:

Prvorozený (nejstarší syn, následník) a proto král (málik). Dobytek (slovo označuje všechny velký dobytek, jako koně, hovězí a velbloudy) nemají, jen on má, který požívá z něho jídla. Ten, který prý má korunu země. Náčelníci ho jmenují Svatopluk (foneticky Svjato bluk).

Verš e:

Který je nejvznešenější a konají dle jeho slov.

Verš d:

Jeho sídlo (německý překlad používá jeho residence) leží uprostřed území Slovanů. Příbytek (obydlí) jeho, kde je, oni vědí. Mimo štítů a oštěpů, nemají jiné zbraně. Náčelníka (velitele, něm. Komandant) svého

Verš c:

Oni poslouchají a radami se řídí velitele (vladyky, župana, pána, něm Befelshaber) svého. Muži, jež mají koně, (jezdecktvo) cepy jsou zbraně jejich. Mrtvého když spalují, že je to na přání Boha tvrdí, když se veselí a hrají na hudební nástroje. Jejich strunný nástroj má osm strun. Z medu mají víno a zpívají

Verš b: (na faxmilií Havlíka je jen počátek této věty)

během spalování.

Text používá latinskou abecedu k číslování veršů podobně jako číslice opačně, zprava doleva, od písmene z k písmenu a. Překlad Havlíka čte text zřejmě opačně. Je to zřejmé z první věty c: (*Opojné nápoje vyrábí z medu. Při spalování mrtvého se veselí a hrají ...*) Logičtější je opačný směr čtení, viz text překladu: **Z medu mají víno a zpívají ... během spalování.** Podobně i ostatní „verše“ mají při čtení od věty h k větě c plynulý text. Ale i při čtení veršů v opačném pořadí se příliš smysl nemění, neboť každý verš má v podstatě ucelenou informaci. I to připomíná texty koránu. Jediné nepřeložené slovo, je Chrwáb. (obr. 3). Nebyl nalezen v žádném slovníku. Mohl to mohl být titul, nebo jméno někoho, kdo byl významný, nebyl panovník, ale bydlel ve Veligradě. Je v této souvislosti možné uvažovat o jménu Charwát, Chorwát. (Latinský název Chorvátska je Croatia a chorwát je tedy crocco, jak Kosma označil v originále latinsky knížete, do češtiny překládaného Krok, shodně i polským Krakem (Krakow). Znalci pohanského kultu popisují funkci velekněze, ale hlavně v polském prostředí. Tento kultovní činitel měl prý někdy vyšší moc, než samotný kníže. Existenci pohanských „čarodějů“ na Welehradě popsal i Metoděj. To že se na weligradě provozoval pohanský kult naznačuje i to, že starší (Franský) zákoník „Ustanovení svatých otců“ má trest za pohanské obřady nejmírnější, (poslední jmenovaný přestupek, trestaný pústem), zatím co (Metodějův a Konstantinův) „Zakon sjudnyj“ jej má jako první s velmi přísným trestem prodání do otroctví. Pohanská tradice přežívá i v lidových legendách o božských vládčích hor. Na příklad legenda o Krakonovi, Krakonošovi či Hadonošovi, sídlícím na hoře Godona, –*Gast- Ghost (duch)*, sídlící na, nebo v hoře Radhošť, Hostýn i Wogastisburc.

Podle popisu perských kupců *byl na Weligradě pohanský pohřební rituál, žehem.* Překvapivě bohatá kostrová *pohřebiště Mikulčic i Starého města naznačují naopak křesťanské pohřby.* Protože *Svatoplukova rezidence ležela jinde, než v sídelním městě, může to velmi logicky vysvětlit funkci kamenných „rezidencí“, Valů u Mikulčic i Starého Města.* Při známém bratrovražedném boji Svatoplukových synů, mohli mít své rezidence jak Svatopluk (II.), tak Mojmír II. Mojmírovo sídlo by (pro jeho spojení s Uhry) mohlo být nejspíše „Uherské“ Hradiště. Mikulčické Valy byly budovány dříve a proto je možné tam nejspíše klást rezidenci Rostislava. Pak lze navrhnout tamější palácovou stavbu za místo, kde přijal Rostislav Byzantskou misi a dokonce i rekonstruovat její název. Pevnost z písčitých vápenců, svítících bělobou, nazývaný Bílý hrad. V souladu s názorem historika Janšáka později přenesený na blízký Holíč (nazývaný Nový vodní hrad – maďarsky vízujevár a také Alba Ecclesia, Bělý kostel, Weissenkirchen, tedy bílý kostel.) Ve svých rezidencích panovníci budovali křesťanské chrámy. Lze tak vysvětlit i důvod, proč církevní stavby převzaly jméno kamenných pevností (castelum) i důvod, proč byl (pohanský) Weligrad tak důsledně zamlčován kronikářem Kosmou. Tato možnost je v souladu s německou legendou o založení Hodonína, popsané archivářem Hodonína Novákem, podle tradice zachycené ještě před odsunem hodonínských Němců. Původní Hodonín byl jinde a nazýval se Červené město a byl pohanský a proto vojska (povolaná prý královnou Konstancí) z Čech spálila ohněm Červené město, jeho obyvatelé byli vyvražděni včetně žen a dětí. Kdo uprchl, byl prohlášen za psance. Do města pak povolali „ctihodné Teutony“ (Němce) a Ti vybudovali Hodonín (Goding) na dnešním místě. Dostali městská práva jako první na Moravě. (<http://www.hodonin.eu/hodonin-mestska-privilegia/d-15008/p1=27709>).

V této souvislosti je vhodné upozornit, že na „**Bitvu o Náklo**“ v kronice Galla Anonyma. Podobně, jako Kosmas, který přenesl slavné činy Mojmírovců na Přemyslovce, tak první polský kronikář Gall Anonymus na Piastovce. Zaměnil zřejmě záměrně Svatopluka, syna Měška I., (zemřel před 25. V. 992). Popis události zřetelně kopíruje zprávu kroniky Regini z Prumu k roku 890 (také Sigibert z Gemboux k roku 887 a „Saský letopisec“ k roku 890.) Také L. E. Havlík soudí, že jméno Svatopluk vedlo k častým záměnám.

Pro srovnání **Kronika Regino z Prumu k roku 890 uvádí:** *Král Arnulf postoupil Svatoplukovi, králi moravských Slovanů vévodství Čechů. Učinil tak protože byl k němu vázán rodinnými svazky.. Svatopluk se nadmul zpupnou pýchou... Arnulf vtrhl s vojskem do království Moravanů. A zničil všechno, kromě města. Nakonec, když i zbylé ovocné stromy byly vyvráceny z kořene, Svatopluk nabídl mír a dal syna za rukojmí.*

Kronika „Galla Anonyma“ Kniha III. Kapitola [26]: *Tak hrad Nakiel, kde byla svedena, jak již výše zmíněno, ta velká bitva... kde Svatopluk... nezachoval odpřísáhnuté věrnosti ... kníže dovedený k hněvu, oblehl nejmocnější hrad, Nakiel, ...Sedě tam od sv. Michala až k Božímu narození v každodenních bojích útočil na hrad.. úplně nadarmo, když vlhkost terénu, plného vody a bažin, nedovolila postavení mašin a strojů obléhacích. Navíc hrad byl dobře zaopatřený posádkou a vším potřebným, takže celý rok nebylo možné ho dobýt ani zbraněmi, ani nedostatkem čehokoli... Proto Svatopluk ... usiloval o mír, nabízející velké výkupné a také rukojmí. Zváživ to Boleslav, zanechal obležení a vrátil se domů, ale vzal s sebou výkupné a prvorozeného jeho syna jako rukojmí.*

Jméno **Náklo** je poměrně časté na Moravě, u Litovle a v oblasti Strážnice a Napajedel. Mimo Polska i ve Slovinsku. Etymologové je odvozují od základu kly, nebo klíčky. Podobně Kelč, Kelčany. Místo, kde vše klíčí pak přeneseně ve smyslu mokrého místa. To je také v souladu s vodními vývěry Nákla. Dnes poddolováním a těžbou uhlovodíků silně hladina vod klesla, ale stále je zde jeden z největších rezervoárů pitné vody na Moravě.